

til kommunerne efter objektive udgiftskriterier“, februar 1971. Der redegøres her nærmere for baggrunden for ønsket om at ophæve de hidtidige automatiske refusioner til kommuner og amtskommuner, som foreslås erstattet af det generelle tilskudssystem efter objektive udgiftskriterier.

Dette tilskudssystem har hjemmel i bek. nr. 412 af 2. aug. 1974 af lov om generelle tilskud til amtskommuner og kommuner. Tilskudssystemet er udarbejdet således, at det skulle kunne anvendes til at afløse forskellige specielle tilskud samt til at modvirke finansielle skævheder som følge af fremtidige ændringer i opgavefordelingen mellem staten og kommunerne.

På dette grundlag og efter afgivelsen af betænkningen om revision af biblioteksloven har der med regeringens byrdefordelingsudvalg været ført forhandlinger med henblik på en ændring af tilskudssystemet for folkebibliotekernes vedkommende, således at disse tilskud ved lovrevisionen blev ændret til generelle tilskud efter objektive udgiftskriterier.

Spørgsmålet er herefter nærmere blevet behandlet i en rapport af 20. oktober 1971, afgivet af byrde- og opgavefordelingsudvalgets sekretariat. I rapporten er der — foruden behandlingen af tilskuds-spørgsmålene — tillige foretaget en kritisk gennemgang af standard- og normproblemerne inden for folkebibliotekslovgivningen med henblik på gennemførelsen af den videst mulige begrænsning af disse normer og standarder i lovrevisionsforslaget.

Til en ændring af tilskudssystemet efter de ovennævnte retningslinier vil der være knyttet forskellige betænkeligheder. Således vil bortfaldet af det specielle statsilskud og den hertil knyttede igangsættende virkning kunne rumme en vis risiko for, at biblioteksopgaven i de enkelte kommuner — og måske især i kommuner med svagere udviklet biblioteksvæsen — ikke uden videre vil blive prioriteret tilstrækkelig højt i forhold til andre kommunale opgaver, således at realiseringen af det tilstræbte princip om lighed i biblioteksbetjeningen af alle landets indbyggere herved kunne vanskeliggøres.

På den anden side må der tillægges motiveringen for, at der tilvejebringes en forbedret udligningsordning en meget betydelig vægt, ligesom synspunktet om en ændret tilskudsordning, omfattende også andre under de forskellige styrelser henhørende, tilsvarende tilskudsområder, for en helhedsbetragtning må siges at frembyde en række fordele, særligt en ønskelig decentralisering af styrelsesopgaverne.

Det foreliggende lovforslag forudsætter således et ændret tilskudssystem efter objektive udgiftskriterier og tager i øvrigt i vidt omfang hensyn til de henstillinger om at begrænse normer og standarder

på dette område, der er fremsat i rapporten fra byrdefordelingsudvalgets sekretariat. Spørgsmålet har endvidere været forhandlet med Amtsrådsforeningen og Kommunernes Landsforening, der har fremsat en række ønsker, som man har imødekommet.

I overensstemmelse hermed bygger lovforslaget på det grundsynspunkt, at omfanget af de kommunale forpligtelser er begrænset, så de svarer til mindstekravene til en folkebiblioteksvirksomhed. I lovforslaget er kun medtaget de bestemmelser, som angiver kommunernes centrale forpligtelser, først og fremmest pligten til at etablere en folkebiblioteksbetjening inden for området, hvortil udgifterne afholdes af kommunen.

Nogle af disse bestemmelser har på grund af deres mere detaljerede karakter ikke kunnet medtages i selve lovteksten, men foreslås optaget i en ministeriel bekendtgørelse, der skal udstedes med hjemmel i den bemyndigelse, som efter lovforslagets §§ 6, 12, 15, stk. 2, 20 og 21 tillægges ministeren for kulturelle anliggender.

I bemærkningerne nedenfor til de nævnte bestemmelser gøres der nærmere rede for indholdet af disse, der varetager hensynet til publikum, almindelige ordens- eller rationaliseringshensyn og servicehensyn. Disse bestemmelser vil ikke medføre nye udgiftskrav til kommunerne.

Udarbejdelsen af bekendtgørelsen vil — på linje med den hidtil fulgte praksis — finde sted i nært samarbejde med de kommunale organisationer.

Lovforslaget indeholder i realiteten ingen forpligtelser, der rækker ud over forpligtelserne i den nugældende lov om folkebiblioteker og den med hjemmel i loven udstedte bekendtgørelse. Principforskellen mellem lovforslaget og den nugældende lov er, at der i lovforslaget ikke findes nogen bestemmelse om en fast refusion eller tilskudsydelse fra staten til kommunerne i forhold til de afholdte biblioteksudgifter. Endvidere indebærer den væsentlige begrænsning af standarder og normer på dette område, at en række afgørelser henlægges til kommunalbestyrelsen.

Det er en konsekvens af det ændrede tilskudsprincip, at den hidtidige rådighedssum til folkebibliotekernes fællesopgaver samt udgifterne til forfatterfonden, der har været opført på de årlige finanslove, beregnet som en nærmere i loven angivet andel af statens tilskud til folkebibliotekernes drift, bortfalder ved ophævelsen af de hidtil gældende tilskudsbestemmelser. Bevillinger til disse formål foreslås imidlertid opretholdt som særligt hjemlede bevillinger på finansloven.